

ผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมจากการเสื่อมสภาพของป่าชายเลนต่อชุมชนประมงพื้นบ้าน
ตำบลตมะลิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

Socio-Economic Impact from Deterioration of Mangrove
on Local Fishery Community in Tambon Tammalung,
Amphoe Muang, Changwat Satun

บัณฑิต ดุลยรักษ์

Bundit Dulyaraksa

เลขหมู่	QH5A1.5F6 2163 2536 ๑๘.๒
Order Key	29015
Bib Key	33167
	21.0.๑.2543

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

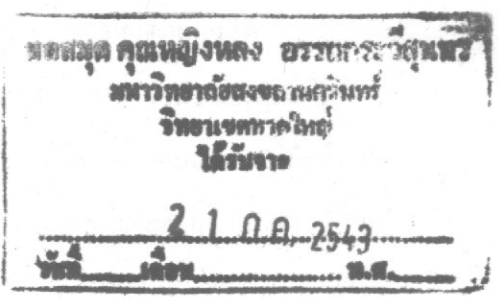
Master of Science Thesis in Environmental Management

Prince of Songkla University

2536

(1)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมจากการเสื่อมสภาพของป่าชายเลน
 ต่อชุมชนประมงพื้นบ้าน ตำบลตะมะลิง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
 ผู้เขียน นายบัณฑิต คุลยรักษ์
 สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม
 ปีการศึกษา 2535

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม ของชุมชนประมงพื้นบ้านที่อาศัยในบริเวณป่าชายเลน อันเนื่องมาจากการเสื่อมสภาพของป่าชายเลน และเจตคติของชุมชนนี้ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ในตำบลตะมะลิง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครัวเรือนประมงพื้นบ้าน จำนวน 130 ครัวเรือน ในชุมชน 2 หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่ในบริเวณป่าชายเลน ตำบลตะมะลิง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สภาพป่าชายเลนในชุมชนกำลังอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม และก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม ต่อชุมชนประมงพื้นบ้าน คือ ทั้งสัตว์น้ำที่จับได้ และรายได้ลดลงชัดเจน ราคาที่ดินมีแนวโน้มสูงขึ้น ประชากรในชุมชนมีความคิดที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ผลกระทบก่อนและหลังสภาพป่าชายเลนเสื่อมโทรม พบว่าปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ รายได้จากการประกอบอาชีพประมง ความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพ และความคิดที่จะอนุรักษ์ มีความสัมพันธ์กับการเสื่อมสภาพของป่าชายเลน ส่วนภาวะการถือครองที่ดิน และความคิดที่จะย้ายถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการเสื่อมสภาพของป่าชายเลนแต่อย่างใด

จากการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม ที่มีผลต่อเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของชาวประมงพื้นบ้าน พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ส่วนอายุ ขนาดครอบครัว และประสบการณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแต่อย่างใด

เพื่อป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมของชุมชนประมงพื้นบ้าน ตลอดจนสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ผู้บริหารระดับท้องถิ่น หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควบคุมดูแลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างถี่ถ้วน รัดกุม เพื่อมิให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

Thesis Title   Socio-Economic Impact from Deterioration of
                  Mangrove on Local Fishery Community in Tambon
                  Tammalung, Amphoe Muang, Changwat Satun
Author   Mr. Bundit Dulyaraksa
Major Program   Environmental Management
Academic Year   1992

Abstract

The purpose of this research is to study the impact on economic and social components (due to the deterioration of mangrove) which affects the local fishery community and an attitude toward mangrove resources conservation in Tambon Tammalung, Amphoe Muang, Changwat Satun.

The samples for the research are 130 household of local fishery from 2 villages who live in mangrove area in Tambon Tammalung, Amphoe Muang, Changwat Satun. The multi-stage sampling method is applied for data collection by using the questionnaires which have been designed by the researcher. The computer program spss/pc⁺ is employed for data analysis.

The results of the research show that majority of household heads agree that the mangrove condition in community is deteriorating. Therefore, it brought about the economic and social impact on people in the community, especially for small fisheries. The quantity of aquatic animals are decreasing ;

thus, their income from fisheries is reduced. However, the envisaged changes are the appreciation in land value over time. This study show that the population in community want to conserve mangrove resources.

The analysis of impact before and after the deterioration of mangrove reveals that the amount of aquatic animals, income from fisheries, attitude toward changing occupation and attitude toward mangrove resources conservation are related to the deterioration of mangrove. However, land holding and attitude toward migration are not related to the deterioration of mangrove.

The analysis of some social factors toward mangrove resources conservation reveals that education level is related to the attitude toward mangrove resources conservation. However, family size, age and experience are not affected the attitude toward mangrove resources conservation.

To prevent the social and natural environment and to avoid future problems of local fishery community in Tambon Tammalung, Amphoe Muang, Changwat Satun, it is therefore recommended that the local level of public officers or the concerned persons should be responsible to these problems in terms of directing and controlling in the changing process.